

RIIGIKOGU

IV koosseis.

VIII istungjärk.

170. koosolek.

5. oktoobril 1931.

Sisu:

1. Riigikogu Esimehe avasõna.
2. Päevakorra täiendamine.
3. Teatamine muudatustest Riigikogu koosseisus.
4. Teatamine komisjonidesse antud seaduseelnõudest.
5. Teatamine Riigikogu liikmete koosolekuilt puudumistest juulikuul.
6. Komisjonide täiendavad valimised.
7. Vabariigi Valitsuse vastamine J. Saare küsimisele maal asuvate kinnisvarade maksustamise asjus.
8. Vabariigi Valitsuse vastamine R. Kuris'e küsimisele popsimaade vahakordade lahendamise kiirendamiseks.
9. Vabariigi Valitsuse vastamine arupärimisele liiakasu võtmise kohta riikliku garantii abil teostatava sugusigade ostmise puhul.

Koosoleku avab Esimees **K. Einband** kell 17.15 min.

Sekretäri kohal sekretär **A. Schulbach**.

1. Riigikogu Esimehe avasõna.

Juhataja: Riigikogu koosolek on avatud. Aulised Riigikogu liikmed! Täna koosolekuga algab meil Riigikogu IV koosseisu 8. istungjärk, ühes sellega algab ka viimase seaduseandliku aasta töö, sest meie põhiseadusliku korra järgi on tuleval kevadel uued valimised. Praegu leidub Riigikogu komisjonides, samuti ka alamkomisjonides materjali 55 seaduseelnõu ulatuses, ja sinna juurde on oodata seaduseelnõusid Vabariigi Valitsuselt. On selge, et Riigikogu töö lähemal nädalail koosneb peamiselt komisjonide töödest. Peak koosolekute jaoks praegu materjali ei ole. Olles selles teadmises, et peale jooksva seaduseandluse kõik Riigikogu liikmed, samuti ka Vabariigi Valitsuse oma kõige parema tahtmise ja südame tunnustuse annavad selleks, et pühendada omi kõrgeid ülesandeid ka eriliste küsimuste lahendamisele, mis on ühenduses meid ühes teiste rahvaste ja riikidega tabanud majanduse kitsikuse päevadega,

asuksime oma viimase aasta tööle soovides vastastikku üksühele õnne, nii koalitsiooni ridades kui ka opositsiooni ridades vastastikku, sest kõik oleme meie oma ülesannetes ja kohustustes selleks, et töötada nii oma rahva kui ka tema üksikute osade heaks käekäiguks.

2. Päevakorra täiendamine.

J. Loosalu' ettepanekul täiendatakse päevakorda 1. punktiga — komisjonide täiendavad valimised.

3. Teatamine muudatustest Riigikogu koosseisus.

Sekretär: Riigikogust on tagasi astunud Jakob Vestholm 1. oktoobril 1931 rahvaerakonna Tallinna linna valimisringkonna nimekirja järgi. Riigikogu töist osa võtma kutsutud Rein Eliaser.

4. Teatamine komisjonidesse antud seaduseelnõudest.

Sekretär: Riigikogu juhatus andis:

1. rahandusliku abiandmise konventsiooni kinnitamise seaduse üldkomisjoni;
2. tolli-põhitariifide seaduse rahaasjanduse komisjoni;
3. tollipõhitariifide seaduse täiendamise seaduse rahaasjanduse komisjoni;
4. tollipõhitariifide seaduse muutmise seaduse rahaasjanduse komisjoni;
5. riigiasutuste koosseisude ja riigiteenijate palkade seaduse muutmise seaduse rahaasjanduse komisjoni;
6. kaheteistkümnenda rahvusvahelise töökonverentsi poolt vastuvõetud Laeval veetavate suurte kolide kaalu tähendamise kohta käiva konventsiooni eelnõu kinnitamise seaduse sotsiaalkomisjoni;
7. tervishoiupersonali kutsetegevuse seaduse üldkomisjoni.

5. Teatamine Riigikogu liikmete koosolekuilt puudumistest juulikuul.

Sekretär kannab ette tähendatud teadaande. (Vaata 170. koosoleku otsuste protokoll, lisa nr. 4.)

6. Komisjonide täiendavad valimised.

Valitakse:

rahaasjanduse komisjoni laiendatud koosseisu J. Lehtman (Riigikogust tagasiastunud V. Maaker'i asemele);

maakomisjoni G. Lorenz (Riigikogust tagasiastunud V. Maaker'i asemele);

sotsiaalkomisjoni J. Saar (Riigikogust tagasiastunud V. Maaker'i asemele).

7. Vabariigi Valitsuse vastamine J. Saare küsimisele maal asuvate kinnisvarade maksustamise asjus.

Majanduseminister M. Pung: Austatud Riigikogu liikmed! Rkl. Saare küsimine on lahendatud Riigikogu poolt 10. juulil tänava aastal vastuvõetud seadusega ja sellepärast leian ma selle küsimise sisu seega likvideerituks.

8. Vabariigi Valitsuse vastamine R. Kuris'e küsimisele popsimaade vahetõrgete lahendamise kiirendamiseks.

Põllutöominister A. Jürman: Rkl. Kuris'e küsimisele oleks mul au järgmist vastata. Esiteks. Vabariigi Valitsusel on teada, et Kogukonna-, asutuste- ja erarendimaade korraldamise seaduse alusel ootavad paljud väikemaapidajad juba pikemat aega maade kiiremat eraldamist ja kinnistamist.

Teiseks. Vahetõrgete kiiremaks lahendamiseks on Põllutööministeerium omalt poolt vastavaid samme astunud, mida tõendavad ka arvud: eelmistel aastatel on eraldatud kokku 143 popsikohta, käesoleval aastal on eraldatud aga juba 864 popsikohta.

Kolmandaks. Põllutööministeerium katseb vahetõrgete lahendamist veel kiirendada, nii et väikemaapidamiste korraldamine juba lähematel aastatel saab lõpule viidud.

9. Vabariigi Valitsuse vastamine arupärimisele liiaku võtmise kohta riikliku garantiid abil teostatava sugusigade ostmise puhul.

Majanduseminister M. Pung: Austatud Riigikogu liikmed! Selle suve jooksul tõusis üles küsimus, kuidas ära katsuda müüa neid elussigu, mis meil üleliia olemas, ja kuhu neid mahutada. Selleks otstarbeks astusid läbirääkimistesse meie eksporttapamajad Nõukogude Liidu kohaliku esindusega, ja nende kahe poole vahel on saavutatud kokkulepe. Selle kokkuleppe järgi pidid eksporttapamajad saama sea eluskaalu eest

105 senti kg. Pärast kokkuleppe saavutamist hakati seda lepingut teostama, ja eksporttapamajad hakkasid kohtadel sugusigu üles ostma. Pärast seda tekkis Riigikogu ringkondades kahtlus, nagu saaksid eksporttapamajad liiga suurt hinda sugusigade eest, kuna nad aga ise sigade kasvatajatele liiga vähe maksavad. Sellest on tekkinud arvamine, nagu oleksid eksporttapamajad selle lepingu pealt liiga palju teeninud. Iga äri-line tehing on seotud teatavate kuludega ja ka teatava riisikoga. Kui meie nüüd tagantjärele tähendatud kokkuleppe teostamist vaatleme, siis leiame, et eksporttapamajad oma tehingu sõlmimisel olid tegutsenud tarviliku ettevaatusega. Kuidas tulu sellest lepingu teostamisest kujuneb, ei ole täiesti ega lõpulikult selge, aga siiski teatavat pilti on võimalik juba nüüd saada. Minul on kasutada need andmed, mis eksporttapamajad mulle on andnud, ja need andmed võin Riigikogule teatavaks teha. Esimesel kokkustul ostetud sigade arv oli 5.228. Sama arv on ka müüdud. Sellest on saadud 526.731 krooni. See on nüüd selle tehingu sissetulek. Mis on aga selle tehinguga ühenduses olev väljaminek, selle kohta leiame nendest andmetest järgmisi arvusi. Väljaminekute hulgas on esijoones üldkulud, ja nende hulgas peaauglikult panga kulud, komisjoni tasud ja raudtee veokulud ning mitmesugused teised väiksed kulud, kokku 81.064 krooni. Nende 5.228 sea eest on välja makstud talupidajatele 341.265 krooni. Et eksporttapamajad said tasuks sigade eest mitte sularaha, vaid pikaajalised vekslid, siis tulid need vekslid diskonteerida, ja teatavatel põhjustel kõrge protsendiga. See diskont teeb välja 25.411 krooni. Garantiid antakse välja 75% ulatuses tehingu väärtusest. 25% nendest vekslitest, kui vastutast, jääb garantiisaaja enese kanda. Nagu teada, müüdi need sugusead vekslite vastu Inglise naelsterlingites. (V a h e l h ü ü e.) 25% nendest vekslitest jäid eksporttapamajade poolt realiseerimata ja on praegu nende portfelligis. Kui võtame nende pealt kursi languse, mis Inglise naelsterling viimasel ajal kannatanud, siis leiame seda, et kurssi vahe teeb välja 27.486 krooni. (V a h e l h ü ü e.) Seletasin selgesti, et 25% nendest vekslitest jäi eksporttapamajade portfelli. (V a h e l h ü ü e.) Nüüd on see arusaadav! Nimelt sellest 25%-lisest vekslite üldsummast teeb naelsterlingi langemine kahju 27.486 krooni. Kui teie kõik need summad, nii kulud, kahjud ja väljamaksetud summad,

kokku arvate, siis leiate, et nendel aladel on eksporttapamajad kas kahju kandnud, või jälle välja maksnud ülepea kokku 475.228 krooni. Seega oleks puhas ülejääk eksporttapamajade kasuks 51.502 krooni. Tehingu summa on 526.731 krooni. Seega oleks puhas teenistus praegusel korral eksporttapamajadel ligikaudu 9½%. Need on need andmed, mis ma eksporttapamajadelt olen saanud, ja Majanduseministeeriumil ei ole põhjust nende andmete juures kahelda.

Missugused muidu rahvamajanduslikud tulemused sellel tehingul olid, selle kohta võiksin umbes järgmised andmed siin avaldada. Iga suguemise eest on keskmiselt talupidajatele välja makstud 64 krooni 53 senti. Sel ajal makseti peekonsea eest ühes riikliku juurdemaksuga, mis on 7 krooni 16 senti, 42 krooni 44 senti. Võrreldes peekonsea hinnaga, on sugusigade eest põllupidajatele rohkem maksetud, sellepärast, et see on kvalifitseeritud kaup. Sellepärast on seas kasvatajad saanud sea eest rohkem 22 krooni 7 senti. Kui vaatame andmeid ja võrdleme, siis näeme, et mingit hiilgavat teenistust sugusigade pealt ei ole olemas. Etteheiteid teha selle kohta, nagu oleks siin liiga palju teenitud kellegi poolt, ei ole võimalik.

Mis puutub sellesse küsimusesse, kuidas ja mispärast eksportkrediidi kindlustamise komitee andis garantii, siis võib seletustest selgesti näha, et siin mingi liiakasuvõtmisega tegemist ei ole, ning garantiid mitte anda ei olnud põhjust. Tähendatud tehing

oli kiire iseloomuga ja eksportkrediidi kindlustamise seadus ei olnud veel Riigikogu poolt vastu võetud sel ajal, kui selle tehingu ettevõtmine osutus kiireks ja möödapääsematuks. Valitsus oli sunnitud selles asjas garantii välja andma kindlas teadmises, et sarnane rahvamajanduslikult tähtis toiming ei saa tunnistatud Riigikogu poolt mittesoovitavaks. Valitsus eeldas, et kui eksportkrediidi kindlustamise seaduseelnõu Riigikogu poolt vastu võetakse, siis eksportkrediidi kindlustamise komitee selle seaduse põhjal krediidiandmise tehingu legaliseerib. Esimene garantii sai välja antud Pikalaenu Panga poolt, ja eksportkrediidi kindlustamise komitee andis omaltpoolt kindlustuse. Nii on see praegusel korral seadusepärane. Sarnasele seisukohale asus ka valitsus, ja mingeid etteheiteid teha eksporttapamajade suhtes ei ole võimalik selles mõttes, nagu ei oleks valitsus seaduslikke abinõusid tarvitanud selleks, et kontrollida hindu, mida maksavad eksporttapamajad talupidajatele sigade eest.

J. F u k s: Arupärijate nimel teatan, et arupärijad ei ole vastusega mitte rahuldatud, ja teen ettepaneku, läbirääkimised pidada ühel järgmisel arupärimis-koosolekul.

E t t e p a n e k v õ e t a k s e v a s t u .

J u h a t a j a: Päevakord on läbi. Lõpetan koosoleku.

Koosolek lõpeb kell 17.40 min.

Õ i g e .

K i n n i t a n .

Koosoleku sekretär (allkiri).

Koosoleku juhataja (allkiri).

